

Nationale Parken in buitenland

Dit document heeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de Nationale Parken in onze buurlanden. Per land wordt een overzicht gegeven, op hoofdlijnen en op basis van de beschikbare informatie, van het aantal Nationale Parken, de categorisering, het wettelijke kader en de governance en financiering.

België – Wallonië

Algemeen	
Aantal Nationale Parken	Geen Nationale Parken – 12 Parcs Naturels Wallons (33 % van het grondgebied)
IUCN categorie	Parc naturel Wallon is aangemeld als categorie 5 bij World Database on Protected Areas (WDPA) van de IUCN
Andere types?	Parcs Naturels Wallons (equivalent van Parcs Regionaux in Frankrijk)
Grenzen	Parcs naturel heeft harde grenzen
Zonering	-
Wettelijk kader	
Stimulerend, regulerend	Stimulerend instrument, via ruimtelijke verordeningen kan regulerend beleid worden voorzien
Wettelijke verankering	Er bestaat geen kader voor het creëren van Nationale Parken, voor de Parcs Naturels Wallons is in het Decreet van 16/07/1985 (2008) een definitie opgenomen en evenals een procedure;
Criteria	Minimale oppervlakte van 10.000 ha aaneengesloten met minimaal twee betrokken gemeenten
Procedure	
Procedure	Voor de Parcs Naturels wordt een projectvereniging opgericht ofwel binnen een bestaande intercommunale een organiserende macht geïnstalleerd. Vervolgens wordt een haalbaarheidstudie opgemaakt met volgende elementen: perimeter Park, beheerplan, socio-economische en ecologische impactanalyse; ontwerp reglement ruimtelijke aspecten (oa. bebouwing); dit onderzoek wordt voorgelegd ter goedkeuring aan Waalse overheid
Fasering	Bestaat niet
Evaluatie / monitoring	De wetgeving voorziet in een periodieke evaluatie (om de tien jaar), in praktijk wordt dit echter niet uitgevoerd
Governance en financiering	
Financiering	Vaste jaarlijkse subsidie van ca. 160000 euro per park (deel werkingskosten, investeringskosten) Éénmalige subsidie van 150€ per park voor investeringen
Toeristische infrastructuur	Kan binnen grens park
Marketing	Elk Parc Naturel heeft zijn eigen website. De federatie ondersteunt en coördineert de promotie van alle parken als product

Governance structuur nationaal	Fédération des Parcs naturels de Wallonie (www.fpnw.be) met taakstelling op vlak van uitwisseling, coördinatie standpunten, promotie, lobbying 6 VTE
Governance lokaal	Gelinkt aan vaste subsidie
Staf per park	Directeur van het park is aangesteld door de beheercommissie, het mandaat wordt niet beperkt
Referentiegebied	Pays des Collines, Hautes Fagnes - Eifel

Duitsland

Algemeen	
Aantal NP	16 NP met totale oppervlakte van 214.558 ha (=0,60 % van grondgebied) zonder mariene component of 1.047.859 ha, met marine component
IUCN categorie	2, 75% nulbeheer, IUCN richtoppervlakte van 10000 ha als ondergrens Voldoende omvang ifv. omvatten volledige ecosysteem
Andere types?	Naturparke, Lanscape conservation areas and Biosphere reserves
Grenzen	Harde grenzen, afbakening op perceelsniveau, geen particuliere eigendom
Zonering	Bepaald als volgt <ul style="list-style-type: none"> • Zone 1 = 1 non intervention zone • Zone 2 = management is mogelijk maar ifv. omvorming (niet commercieel) • Zone 3 = 25 % zone waar beheer mogelijk is De zonering wordt bepaald in deelstaatbesluit incl. kaart met grens (the zoning NP Edersee, in english)
Wettelijk kader	
Stimulerend, regulerend	Beperkingen zijn bepaald in Lander wetgeving obv. van zonering, enkel overheidseigendom dus geen compensatie nodig
Wettelijke verankering	Federal Nature Conservation Act legt definitie, procedure, art. 24 para. 1
Criteria	Deze zijn niet hard bepaald noch bindend, kwalitatief omschreven criteria: grote, grotendeels aaneengesloten gebieden met speciale eigenschappen ifv. natuurbehoud
Procedure	
Procedure	NP worden aangeduid door deelstaten (Länder) met consultatie van de federale ministerie (Art. 22 para. 5 BNatSchG). De procedure tot aanduiding gebeurt door de deelstaat. Federale overheid moet positief advies geven
Fasering	Er bestaat sinds 2002 een wettelijke regeling voor Nationaal Park in ontwikkeling, dit heeft de opstap naar NP statuut vereenvoudigd. Veel NP hebben de criteria nog niet behaald (vooral 75% nulbeheer) het statuut laat het park toe om naar deze criteria toe te werken binnen bepaalde tijd (decennia)

Evaluatie / monitoring	m.b.v. Green list methodologie, gebeurt federaal en geeft zo hefboom tot sturing (beperkt)
Governance en financiering	
Financiering	Volledig door deelstaat , verschilt van NP tot NP
Toeristische infrastructuur	Gelegen buiten of aan de rand van het park, toeristische recreatieve infrastructuur is doorgans PPS constructie
Marketing	Lokaal
Governance structuur nationaal	Nationale Naturlandschaften ('National Natural Landscapes') koepelorganisatie voor grootschalige bescherming (website: www.nationale-naturlandschaften.de) EUROPARC Germany (ngo) focust op communicatie, evaluatie, opleidingsprogramma junior rangers / geen hefboom voor bijsturing Op federale niveau is er weinig mogelijkheid tot sturing
Governance lokaal	NP administratie zijn deelstaatambtenaren; NP is 100% eigendom van de deelstaat (geen particuliere eigendom) Adviesorgaan per NP mbt. stakeholdersbetrokkenheid en outreach Research department
Staf per park	Verschilt erg van park tot park
Referentiegebied	Hundsruck (nieuw park), Eifel (Michel Reus)

Frankrijk

Algemeen	
Aantal NP	11 Nationale Parken waarvan 3 overzee en 51 Natuurparken
IUCN categorie	2 (kernzone); bufferzone is categorie 5 (muz. van Parc National de Cévennes dat volledige categorie 5 is)
Andere types?	Parc Naturel Régional, Grands Sites de France
Grenzen	Harde grenzen, afbakening op perceelsniveau, nagenoeg geen particuliere eigendom
Zonering	Bepaald als volgt <ul style="list-style-type: none"> • Zone 1 = kernzone omvat oa. stricte reservaten • Zone 2 = bufferzone
Wettelijk kader	
Stimulerend, regulerend	Regulerend op basis van een charter
Wettelijke verankering	Wet van 1960 voorziet statuut van Nationaal Park, herziening van wet in 2006 die beide zones invoert evenals inspraakprocedures voor bewoners, afspraken m.b.t. de governance
Criteria	Deze zijn niet hard bepaald noch bindend, kwalitatief omschreven criteria: grote, grotendeels aaneengesloten gebieden met speciale eigenschappen ifv. natuurbehoud
Procedure	
Procedure	NP worden aangeduid door de staat met consultatie van de betrokken gemeenten (in hoofdzaak voor de bufferzone); openbaar onderzoek voorzien

Fasering	-
Evaluatie / monitoring	m.b.v. Green list methodologie, gebeurt federaal en geeft zo hefboom tot sturing (beperkt)
Governance en financiering	
Financiering	Volledig door de overheid, aparte financiering voor de betrokken de gemeenten (ca. 3 mio euro)
Toeristische infrastructuur	Deels in het NP, georganiseerd door de overheid in PPS constructie
Governance structuur nationaal	Publieke instantie Parcs nationaux de France Parcs nationaux de France
Governance lokaal	Verzelfstandigd overheidsagentschap
Staf per park	Verschildt erg van park tot park
Referentiegebied	Parc national de forêts (recent park, november 2019)

Nederland

Algemeen	
Aantal Nationale Parken	21 Nationale Parken met totale oppervlakte van 120.000 hectare, ca. 3% van Nederland (inclusief mariene component)
IUCN categorie	Aangemeld als categorie 2 bij World Database on Protected Areas (WDPA) van de IUCN voor Nationale Parken 1.0; NP2.0 voorzien een mengvorm, kerngebieden categorie 2, bufferzone is categorie 5 (NP2.0 is nog in ontwikkeling)
Andere types?	Nationale Landschappen, Natuurmomenten
Grenzen	NP 1.0 heeft harde grenzen op perceelsniveau afgebakend NP2.0 volgens landschapsecologische grenzen; zone 1 heeft harde grens; zone 2 en 3 hebben geen harde grenzen
Zonering	NP 1.0 is geen spraken van zonering enkel kerngebied NP 2.0 wordt volgende zonering voorzien cf. UNESCO biosfeergebieden <ul style="list-style-type: none"> • Zone 1 = kerngebied(en) van min. 1000 ha • Zone 2 = landschapszone met natuur landschap en erfgoed als focus • Zone 3 = ontwikkelingszone met andere / bredere maatschappelijke opgaven Zone 2 en 3 vormen zogenaamde bufferzone
Wettelijk kader	
Stimulerend, regulerend	Vanuit het Rijk stimulerend beleid (beperkte bevoegdheden) Vanuit de provincies regulerend beleid mogelijk via omgevingsverordeningen en gemeentelijke omgevingsplannen
Wettelijke verankering	Statuut Nationaal Park is beperkt verankerd in Natuurbehoudswet (definitie van ondergrens van natuurkern van 1000 ha); aanwijzing gebeurt door minister via Regeling

Criteria	De criteria zijn niet hard bij NP1.0 muz. van oppervlakte kerngebied (wordt als laag beoordeeld) Voor NP2.0 is nieuwe standaard ontwikkeld – criteria zijn nog niet juridisch vastgelegd – kwalitatieve landschapsecologische benadering
Procedure	
Procedure	NP worden voorgesteld door de Provincies en aangeduid door het Rijk (minister); beoordeling door een commissie
Fasering	Een oude regeling voorzag statuut van Nationaal Park in oprichting, momenteel niet meer van toepassing
Evaluatie / monitoring	Geen uniforme aanpak gezien bevoegdheid overgeheveld is naar de Provincies sinds 2014; het Rijk is wel bevoegd voor het uitvoeren van audits
Governance en financiering	
Financiering	Geen uniforme regeling, bevoegdheid van de provincies die dit verschillend invullen; vóór interne staatsverdeling is budget van ca. 6 mio euro beschikbaar waarvan 4.1 euro rechtstreeks naar de NP gaat en het overige deel Vanuit het rijk is een éénmalige ondersteuning van 6 mio € voorzien om Nationale parken 1.0 te begeleiden naar nieuwe standaard
Toeristische infrastructuur	Gelegen buiten het park, toeristische recreatieve infrastructuur is doorgans PPS constructie In NP 2.0 kan infrastructuur wel in de bufferzone zolang dit inpasbaar is
Marketing	Lokaal
Governance structuur nationaal	Nationale Parkenbureau opgericht door Ministerie m.h.o.o. begeleiden van NP richting nieuwe standaard in 2018 Stichting Samenwerkingsverband Nationale Parken is formeel samenwerkingsverband tussen individuele NP m.h.o.o. uitwisselen van expertise, ervaring etc.
Governance lokaal	Geen uniforme aanpak gezien bevoegdheid van Provincies; In standaard NP2.0 dient de governance geloofwaardig en gedragen te zijn, governance is niet vastgelegd
Staf per park	Verschilt erg van park tot park
Referentiegebied	Drentse Aa (NP Van Gogh als niet voorbeeld)

Oostenrijk

Algemeen	
Aantal Nationale Parken	6 waarvan 2 transnationale – opp toevoegen
IUCN categorie	2, 75% nulbeheer Ecosysteem moet kunnen functioneren
Andere types gebiedserkenning	Naturpark, biosphere reserves
Type grenzen	Harde grenzen, afbakening op perceelsniveau
Wettelijk kader	

Stimulerend, regulerend	Regulerend met compensaties voor eigenaars en gebruikers Beperkingen zijn bepaald in NP wetgeving (1980) en richtlijnen
Wettelijke verankering	Andere regelgeving in Engeland, Wales en Schotland
Criteria	Vastgelegd in federale NP wet (1980)
Procedure	
Procedure	<ul style="list-style-type: none"> - Haalbaarheidsonderzoek incl. stakeholdersanalyse, financiële haalbaarheid (compensaties en opportuniteitskost), advies van IUCN, kaart op perceel - Akkoord met provincie en federale overheid
Evaluatie / monitoring	Oostenrijk heeft een model uitgewerkt voor de evaluatie van de NP management en beheer (gelijkaardig met Green list evaluatie)
Governance en financiering	
Financiering	50 deelstaat / 50 federale overheid 2 mio € / NP / jaar
Toeristische infrastructuur	Gelegen buiten het park, toeristische recreatieve infrastructuur is privé initiatief
Marketing	Lokaal
Governance structuur nationaal	National Parks Alliance, gefinancierd met projectmiddelen, wordt geadviseerd door middenveldorganisaties; NPA 2 VTE en organiseert 1 conferentie per jaar
Governance lokaal	NP administratie heeft rechtspersoon met beperkte aansprakelijkheid (BVBA?) eigendom van federale overheid en deelstaten Stuurgroep komt 2/jaar samen eigenaars Elk NP heeft 2 adviesorganen: 1 wetenschappelijke en met lokale stakeholders
Staf per park	Directeur is onafhankelijk en kan zelf personeel aannemen – groot voordeel / 5jaarlijkse evaluatie Ts. 14 en 40 VTE per park (incl. rangers)
Management plan	Verplicht – in de wetgeving verankerd

VK

Algemeen	
Aantal Nationale Parken	10 in Engeland 3 in Wales 2 in Schotland
IUCN categorie	5
Andere types gebiedserkenning	AONB (Area of Outstanding Natural Beauty) in Wales, Engeland en Noord-Ierland en NSA (National Scenic Area) in Schotland
Type grenzen	Harde grenzen van protected zones
Wettelijk kader	

Stimulerend, regulerend	Het NP heeft een volledige bevoegdheid op vlak van Ruimtelijke ordening binnen de grenzen van het park. Regulerend. Belangrijke delen van de NP zijn privébezit.
Wettelijke verankering	National Park and Countryside Act 1948, update in 2000
Governance en financiering	
Financiering	-
Toeristische infrastructuur	Gelegen buiten het park, toeristische recreatieve infrastructuur is privé initiatief
Marketing	Lokaal via website
Governance structuur nationaal	National Park Authority
Governance lokaal	Verschildt per park en regio

Bronnen

1. Input van Damien Bauwens (directeur DNF) en Olivier Baltus (Attaché Cellule Aires protégées, DNF)
2. www.fpnw.be
3. <https://www.parcsnaturelsdewallonie.be/>
4. Overleg Barbara Engels, Federal Agency for Nature Conservation (BfN), International Nature Conservation (I 2.3), Secretariat of the German MAB National Committee
5. <https://www.bfn.de/en/activities/protected-areas/national-parks.html>
6. <http://www.europarc-deutschland.de/wp-content/uploads/2012/10/Evaluation-of-German-National-Parks.pdf>
7. Overleg met Elze Hemke (beleidsmedewerker Ministerie voor Nationale Parken) en Janneke van Montfort (coördinator Nationale Parkenbureau Nederland)
8. <https://www.nationaalpark.nl/>; <https://www.nationaleparkenbureau.nl/home/default.aspx>
9. <https://nationalelandschappen.nl/>
10. Viktoria HASLER, Deputy Director, Austrian Ministry for Climate Protection, Environment, Energy, Mobility, Innovation and Technology, Directorate VII/7 – National Parks, Nature Conservation and Species Protection
11. Living Landscapes, 2017, Europarc
12. <http://www.parcsnationaux.fr/en>
13. <https://www.nationalparks.uk/>
14. Landschappen voor het leven, Johan Van Den Bosch
15. Beleidsadvies governance Nationale parken – WUR, 2017
16. <https://www.protectedplanet.net/>